

СТРУКТУРА ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОГО СУДОЧИНСТВА

Лариса Віталіївна СОКУРЕНКО,
*здобувач Науково-дослідного
інституту публічного права*

Визначаючи структуру адміністративно-правового забезпечення І. Я. Хитра включає до неї такі елементи: «система нагляду та регулювання; нормативно-правове регулювання (загальне та відомче)» [1, с. 8]. Вірним є розуміння системності дії в межах кожного компонента правового забезпечення. Проте, для інформаційної безпеки у сфері господарського судочинства характерним є не лише проведення нагляду та контролю, але й постійна підтримка функціонування та наступне притягнення до відповідальності. Тому, система органів буде значно ширшою, а їх завдання в межах забезпечення інформаційної безпеки будуть різнитися. Розподіл нормативно-правового регулювання на відомче та загальне, хоча й відповідає існуючій ситуації, однак не відображає взаємодії між нормами права, їх спеціального або ж загального характеру. Так, до прикладу норми щодо видів інформації та їх правового режиму будуть мати загальний характер, коли ж норми щодо обов'язків учасників судового господарського процесу щодо збереження інформації матимуть спеціальний характер.

Досліджуючи правове забезпечення інформаційної безпеки, що діє на ринку цінних паперів, А. С. Бевза визначає таку його структуру: «інформаційно-правова політика; нормативно-правове забезпечення; організаційно-правове забезпечення» [2, с. 5]. Напрями інформаційної політики, основні тенденції та напрями розвитку визначаються у нормативно-правових актах, а тому виділяти окремо державну політику, як структурний елемент є недоречним, адже її вплив поширюється в окремих аспектах на кожен із інших елементів. Щодо організаційно-правового забезпечення, то воно може здій-

снюватися лише на основі норм права та має саме виконавчий характер. В господарському судочинстві організаційно-правове забезпечення стосується встановлення можливості обмінюватися інформацією без її розголошення третім особам. Інформаційна безпека має поширюватися, як на комунікацію суду із іншими органами державної влади та особливо із апаратом суду й Державною судовою адміністрацією, так й на учасників судового господарського процесу та ЗМІ. Разом з тим, автором не враховано фактичне забезпечення дотримання порядку інформаційної безпеки у сфері господарського судочинства, що повинно стосуватися процесуальних та матеріальних гарантій та юридичної відповідальності.

О. В. Логінов пропонує розподіляти структуру забезпечення інформаційної безпеки органів виконавчої влади на рівні, серед яких: «нормативно-правовий; адміністративний; процедурний; програмно-технічний» [3, с. 13]. Незрозуміло чи взаємодіють наведені рівні між собою ієрархічно або ж вони є рівними. Також, включення до правового забезпечення програмно-технічного рівня є спірним, адже його існування жодним чином не впливає на потребу у виконанні обов'язків по збереженню чи користуванню інформацією, а лише спрощує даний процес. Також, недоречним є розподіл адміністративного та процедурного рівнів, адже проведення заходів чи процедур інформаційної безпеки у сфері господарського судочинства забезпечується за допомогою адміністративних методів та із залученням органів публічної влади, а тому фактична різниця полягає лише у змісті та масштабі дій.

Зі свого боку, І. Р. Березовська розуміє застосування адміністративно-правових засобів забезпечення інформаційної безпеки, як механізм із наступною структурою: «адміністративно-правові норми щодо прав та обов'язків; адміністративно-правові відносини щодо забезпечення інформаційної безпеки; акти реалізації прав щодо втілення норм адміністративного права» [4, с. 33]. Останній елемент виконує функцію поєднання та має динамічний характер. Для інформаційної безпеки у сфері господарського судочинства акти реалізації є юридичними фактами, що стосуються, як видання певного

рішення, так й подання документів або ж навпаки утримання від вчинення певної дії. Слід погодитися, що правове забезпечення може включати лише відносини щодо забезпечення інформаційної безпеки, тобто ті, що виникають між вповноваженими органами. Оскільки, взаємодія між органами не завжди є необхідною, то більш доречним є формулювання такого елемента, як діяльність вповноважених на підтримання інформаційної безпеки у сфері господарського судочинства органів.

О. В. Олійник, основним елементом правового регулювання інформаційної безпеки вважає «адміністративно-правові засоби, які сприяють постановленню рішень, своєчасності використання запобіжних заходів та адекватності до характеру загрози чи небезпеки» [5, с. 68]. Наведені позитивні аспекти застосування засобів стосуються загальної мети правового забезпечення інформаційної безпеки у сфері господарського судочинства та свідчать саме про визначальний характер засобів. Крім того, саме поняття засобів вказує про його віднесення до інструментарію впливу на правовідносини. Тому, таким елементом може бути, як норми права, так й діяльність вповноважених органів. Разом з тим, доречним є застосування разом, що гарантує комплексність впливу. Об'єднання ж їх в науково-теоретичному контексті в межах терміну «засоби» не дозволить з'ясувати ні особливості кожного елемента, ні характер їх взаємодії під час підтримання інформаційної безпеки у сфері господарського судочинства.

М. О. Живко до структури правового захисту інформації суб'єктів господарювання включає «методи, засоби та користувачів інформації» [6, с. 169]. Структура правового забезпечення інформаційної безпеки в господарському судочинстві повинна містити достатню кількість елементів для забезпечення належного порядку проведення господарського процесу. Крім того, усі елементи мають взаємодіяти між собою при цьому зберігаючи самостійність щодо особливостей та трансформуючись виключно для пристосування до особливостей господарського судочинства. Тому, обмеження елементів методами та засобами не дозволяє виявити таку самостійність

прирівнюючи спосіб впливу на забезпечення різних елементів. Щодо користувачів інформації, то таке поняття є надміру широким, адже може включати й тих осіб, що заволоділи інформацією у неправомірний спосіб.

У науковій роботі щодо інформаційного забезпечення діяльності суду В. О. Єльцов визначає такі елементи правового забезпечення: «уповноважені органи; особи, які ухвалюють управлінські чи процесуальні рішення; громадськість; інформаційна система» [7, с. 366]. Такий підхід звужує інформаційну безпеку виключно до потреб судового процесу та стосується внутрішньої діяльності суду. Тому учасниками фактично є суддя та адміністративні органи у сфері правосуддя, а інтереси учасників господарського суду є другорядними, що суперечить ідеї звернення до суду. Залучення громадськості, також, може суперечити цілям правового забезпечення інформаційної безпеки в господарському судочинстві, а тому такий суб'єкт є додатковим, а його правове регулювання стосується можливості брати участь в судовому розгляді. Щодо інформаційної системи, то вона стосується саме технічних пристроїв та організаційних методів, коли ж правове забезпечення має гарантувати їх існування та встановлювати мінімальні вимоги до їх функціонування.

Тож, на основі проведеного дослідження можливо дійти висновку, що правове забезпечення інформаційної безпеки у сфері господарського судочинства має наступну структуру:

1. Нормативно-правова складова інформаційної безпеки у сфері господарського судочинства;
2. Інституційна складова інформаційної безпеки у сфері господарського судочинства;
3. Гарантійно-заборонна складова інформаційної безпеки у сфері господарського судочинства;
4. Юридична відповідальність суб'єктів правовідносин інформаційної безпеки у сфері господарського судочинства.

Список використаних джерел:

1. Хитра І. Я. Адміністративно-правове забезпечення діяльності банків в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.07 / Академія праці і соціальних відносин Федерації професійних спілок України. К., 2011. 16 с.
2. Бевза А. С. Правове забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.07 / Наук.-досл. інст. інформатики та права НАПНУ. К., 2020. 23 с.
3. Логінов О. В. Адміністративно-правове забезпечення інформаційної безпеки органів виконавчої влади: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.07 / НАВСУ. К., 2005. 16 с.
4. Березовська І. Р. Поняття і характеристика структурних елементів механізму застосування адміністративно-правових засобів забезпечення інформаційної безпеки України. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2013. № 2. С. 31-35
5. Олійник О. В. Адміністративно-правові засоби забезпечення інформаційної безпеки. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*, 2015. № 1. С. 65-69
6. Живко М. О. Правові аспекти захисту інформації суб'єктів господарювання. *Соц.-екон. пробл. сучас. періоду України*, 2008. Вип. 6. С. 211-220
7. Єльцов В. О. Сутність інформаційного забезпечення діяльності судів. *Форум права*. 2010. № 4. С. 364-368